

Sager spiller en meget stor Rolle, og som i høj Grad tjener til at simplificere Bevisforhandlingen, eller rettere sagt til at ubelufte en egentlig Bevisforhandling, nemlig Dokumentbeviset, men dette samme Bevismiddel, som i civile Sager spiller en saa overordentlig stor Rolle, saa at det endog i mangfoldige Tilfælde er det Eneeste, der bliver Spørgsmaal om, har næsten ingen Betydning i den kriminelle Proces. Jeg tror derfor, at Alt, hvad der kan anføres for Umiddelbarhedsprincipets Anvendelse i Civilprocessen, kan med en endnu større Styrke anføres for dets Anvendelse i Kriminalprocessen, og det ikke blot ved Nævningerefterne, hvor man for Nævningernes Skyld er nødt til at benytte dette Princip, men ogsaa over det hele øvrige Gebet, og jeg kan derfor paa ingen Maade være enig med en æret Læder fra en af de foregaaende Dage — som ganske vist ogsaa stillede sig i Modstrid til dette Princip paa Civilprocessens Omraade —, naar han endog paa Kriminalprocessens Omraade vilde ubelufte Umiddelbarhedsprincipet og navnlig vilde gjøre gjældende, at det, naar en Sag appelleredes fra Underretten til Landsretten, skulde være urigtigt at hævde det Princip, at den hele Bevisførelse skulde foregaa paany for Landsretten, hvorimod han, saavidt jeg forstod ham, mente, at der kunde Bevisførelsen meget godt foregaa paa Grundlag af den Protokol eller de skriftlige Optegnelser, som havde fundet Sted ved Underretten. Selv om man til en vis Grad vilde admittere dette i den civile Proces, saa tror jeg dog, at man for Kriminalprocessens Bedkommende maatte komme til Erkjendelse af, at det vilde være ganske principstridigt.

Jeg kommer nu til det tredie Moment, der jo, som jeg allerede har bemærket, fra et begrebsmæssigt Standpunkt ikke er Hovedsagen, om man end af andre Grunde kan lægge en særdeles stor Vægt derpaa — hvad jeg antager, at en stor Del af denne Forsamling gjør —, men jeg hævder, at fra et begrebsmæssigt Standpunkt er det ikke Hovedsagen. Det er nemlig Nævninger. Hvad angaar det Spørgsmaal, om Nævninger skulde medtages i Systemet eller ikke — et Spørgsmaal, som jo ogsaa har været gjort til Gjenstand for forskellige Betragtninger under disse Dages Forhandling —, da maa jeg først herom bemærke, at dette Spørgsmaal ikke har været Gjenstand for Proceskommissionens Overveelse, idet den Forsætning, hvorfra Kommissionen helt igjennem er gaaet ud, har været den, at det ved Grundloven var afgjort, at en omfattende Reform af Retspleien, som skulde medtage Indførelse af Offentlighed og Mundtlighed, nødvendigvis ogsaa maatte medtage Indførelsen af Nævninger. Dette har derfor af Proceskommissionen

og ligeledes af Regjeringen været betragtet som en given Forudsætning, idet man er gaaet ud fra, at, saalænge som Grundlovens § 79 stod uophævet, var det ikke muligt at forelægge noget Forslag til en omfattende Reform af Retspleien, uden at dette Forslag maatte hvile paa Nævningssystemet. Jeg kunde derfor forsaavidt ganske undlade at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal om Nævningers Hensigtsmæssighed i og for sig, og jeg tror heller ikke, at det vil kunne føre til noget praktisk Resultat at gjenoptage det nærmere til yderligere Drøftelse her; men der er dog et Par Bemærkninger, som jeg ønsker at gjøre. Paa den ene Side er det jo vist, at der i den senere Tid har høvet sig vægtige Stemmer imod Nævninginstitutionen; det er et Faktum. Der har nemlig fra de Fretslerdes Kredse paa andre Steder høvet sig vægtige Stemmer imod Nævninginstitutionen, dels saaledes, at man overhovedet forkafter Lægmands Medvirkning i Strafferetspleien som Noget, der ialfald fra et juridisk og procesjuelt Synspunkt betragtet var utilfredsigg og uheldigt, og dels saaledes, at man har ment, at naar dette Lægmandselement skulde medvirke, skulde det være paa anden Maade og under andre Former, hvorved man da navnlig har tænkt paa, at de Lægmand, som skulde medvirke, skulde virke med som Meddomsmænd, som det, man i Lydsland har kaldet „Schöffen“. Og det kan heller ikke forbiges, at foruden disse fra Theoriens Side fete Indvendinger mod Nævningerne, er der ogsaa i den almindelige Mening paa mange Steder opstaaet en Mistillid til dem, fremkaldt ved bestemte enkelte Tilfælde, der have opnaaet en vis Celebritet, som er gaaet Verden rundt. Jeg sigter herved navnlig til visse utvilsomme Kompetenceoversfridelser, som Nævninger have af og til gjort sig skyldige i paa forskellige Steder, dog mindre maasse i England, som er det egentlige Hjemsted for Institutionen, end paa andre Steder. Jeg tror derfor, at det ingenlunde er nogen Tjeneste, man gjør Nævninginstitutionen, naar man, saaledes som den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amtz Bde Valgkreds (Seih) igaar gjorde, fremhæver det som noget særdeles Fortjenstligt ved Nævningerne, at de undertiden frijsende Folk, skjøndt det var soleklart, at de havde begaaet den Forbrydelse, som de vare satte under Tiltale for, blot fordi Nævningerne tiltog sig Magt til at gjøre en Slags Benaabningsret gjældende, at lade et Slags Medlidenhedshensyn træde frem. Det tror jeg netop er et svagt Punkt ved Sagen. Det kan maasse menneskelig talt være meget forklarligt, at Nævningerne gjøre noget Saadant, men fra det legislative Synspunkt er det en Svaghed; thi det kan man aldrig komme fra, at i Tilfælde af den Natur gjøre Nævningerne sig